

STORTINGET

Innst. 24 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:238 S (2022–2023)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Hans Andreas Limi, Silje Hjemdal, Himanshu Gulati, Marius Arion Nilsen, Dagfinn Henrik Olsen, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde om å nedsette en tverrpolitisk arbeidsgruppe med mål om å etablere en økonomisk opptrappingsplan for Forsvaret

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i tråd med Forsvarskommisjonens anbefaling, om å ta initiativ til å nedsette en tverrpolitisk arbeidsgruppe med mål om å etablere en økonomisk opptrappingsplan for Forsvaret.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Eva Kristin Hansen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad,

Bengt Fasteraune og Ola Borten Moe, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, viser til Representantforslag 238 S (2022–2023) om å nedsette en tverrpolitisk arbeidsgruppe med mål om å etablere en økonomisk opptrappingsplan for Forsvaret. Komiteen merker seg at regjeringen etter krigsutbruddet i Ukraina har styrket Forsvaret med ekstraordinære bevilgninger ut over forutsetningene i gjeldende Langtidsplan for forsvarssektoren, jf. Innst. 87 S (2020–2021) til Prop. 14 S (2020–2021). Komiteen viser til den økte satsingen på forsvar og beredskap, og at regjeringen har forpliktet Norge til å oppnå NATOs topresentmål innen 2026, for deretter å videreføre bruk av minimum 2 pst. av BNP på forsvarsutgifter. I 2024 vil regjeringen legge frem for Stortinget en ny langtidsplan for forsvarssektoren.

Komiteen understreker at den alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen og behovet for et styrket forsvar gjør at vi trenger en langsiktig forpliktelse til å bygge opp forsvarsevnen. Videre viser komiteen til at en styrking av den norske forsvarsevnen vil bety krevende prioriteringer. Det er derfor avgjørende at det gjøres en vurdering av hvilket ambisjonsnivå som er det riktige for den videre utviklingen av forsvarssektoren, og at det etableres en mer konkret økonomisk opptrappingsplan i lys av dette. Komiteen merker seg at forsvarsministeren i sitt svarbrev skriver at vi i møte med dagens sikkerhetspolitiske situasjon vil være tjent med en bred politisk enighet om løsningene knyttet til styrking av norsk forsvarsevne og beredskap.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til forslaget og understreker at den sikkerhetspolitiske situasjonen nå er på sitt mest alvorlige siden 1945. Flertallet viser til at dette alvor er grundig beskrevet både i rapportene fra Forsvarskommisjonen og Totalberedskapskommisjonen, i fagmilitært råd og i NSMs sikkerhetsfaglige råd.

Flertallet viser til at regjeringen har begynt arbeidet med en ny langtidsplan for forsvarssektoren (LTP), som planlegges lagt frem til våren. De nevnte rapportene danner et gjennomarbeidet faglig grunnlag for ny LTP.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil peke på at Høyre samme dag som Forsvarskommisjonen la frem sin rapport, ba regjeringen invitere til et forlik i Stortinget om den kommende langtidsplanen for forsvarssektoren.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at de økonomiske rammene som skisseres både av Forsvarskommisjonen og i fagmilitært råd er svært ambisiøse, og at det dermed må etableres en bred politisk enighet om økonomiske rammer og overordnet innretning. Kun et bredt forlik som kan stå seg på tvers av skiftende stortingsflertall og regjeringer kan gi en reell og økt satsing på forsvar over tid, slik at det ikke blir ubalanse mellom Forsvarets vedtatte struktur, oppgaver og økonomi. Disse medlemmer understreker at dette krever at et bredt stortingsflertall forplikter seg til å følge opp en slik opptrapping over lang tid.

Disse medlemmer viser til utarbeidelsen av Prop. 44 S (2022–2023), Nansen-programmet, der Stortinget ble involvert i proposisjonens utforming før den ble fremmet for Stortinget. Det er disse medlemmers oppfatning at tidlig involvering av Stortinget sikret bred støtte og forankring, og et resultat som kan stå seg over tid. Det er etter disse medlemmers mening avgjørende at regjeringen sørger for en tilsvarende tilnærming til den kommende langtidsplanen for forsvarssektoren. Regjeringen bekreftet i trontalen at Stortinget vil bli invitert til samtaler snarlig.

Det er en klare forventning fra komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti at regjeringen legger opp til en betydelig økt satsing for forsvar og beredskap for å styrke forsvarsevnen i tråd med det alvorlige trusselbildet, og at regjeringen aktivt involverer Stortinget i utarbeidelsen av ny langtidsplan for forsvarssektoren (LTP) før den fremmes for Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at den sikkerhetspolitiske situasjonen krever enda bedre og bredere involvering, politisk så vel som faglig, for å få på plass en langtidsplan som ivaretar våre sikkerhetspolitiske behov på best mulig måte. Disse medlemmer viser til at regjeringen på bakgrunn av de nevnte endringene i våre sikkerhetspolitiske omgivelser allerede har invitert til en bred politisk forankringsprosess for neste langtidsplan.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener at intensjonen som beskrives i Dokument 8:238 S (2022–2023) er god, og at den vil bli ivare tatt gjennom de skisserte prosessene.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Dokument 8:238 (2022–2023) – Representantforslag om å nedsette en tverrpolitisk arbeidsgruppe med mål om å etablere en økonomisk opptrappingsplan for Forsvaret – vedlegges protokollen.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt støtter forslagsstillernes ønske om å nedsette en tverrpolitisk arbeidsgruppe med mål om å etablere en økonomisk opptrappingsplan for Forsvaret, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i tråd med Forsvarskommisjonens anbefaling, om å ta initiativ til å nedsette en tverrpolitisk arbeidsgruppe med mål om å etablere en økonomisk opptrappingsplan for Forsvaret.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Venstre:

Forslag 1

Dokument 8:238 S (2022–2023) – Representantforslag om å nedsette en tverrpolitisk arbeidsgruppe med mål om å etablere en økonomisk opptrappingsplan for Forsvaret – vedlegges protokollen.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen, i tråd med Forsvarskommisjonens anbefaling, om å ta initiativ til å nedsette en tverrpolitisk arbeidsgruppe med mål om å etablere en økonomisk opptrappingsplan for Forsvaret.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:238 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Hans Andreas Limi, Silje Hjemdal, Himanshu Gulati, Marius Arion Nilsen, Dagfinn Henrik Olsen, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde om å nedsette en tverrpolitisk arbeidsgruppe med mål om å etablere en økonomisk opptrappingsplan for Forsvaret – vedtas ikke.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 17. oktober 2023

Ine Eriksen Søreide

leder

Bengt Fasteraune

ordfører

DET KONGELIGE
FORSVARSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget

0026 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

2023/1211-1/FD IV 2/GRHE

19.06.2023

Forsvarsministerens uttalelse til dokument 8:238 S (2022-2023)

Jeg viser til brev fra utenriks- og forsvarskomiteen av 12. juni 2023 med anmodning om uttalelse til representantforslag 238 S (2022–2023). I representantforslaget fremmer stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Hans Andreas Limi, Silje Hjemdal, Himanshu Gulati, Marius Arion Nilsen, Dagfinn Henrik Olsen, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde et forslag om å nedsette en tverrpolitisk arbeidsgruppe med mål om å etablere en økonomisk opptrappingsplan for Forsvaret.

Styrking av forsvar og beredskap har vært en hovedprioritering for regjeringen og vi har i de to første budsjettene både gjort omprioriteringer og økt satsningen på forsvar og beredskap. Vi er første norske regjering som har forpliktet Norge til å oppnå NATOs to-prosentmål innen 2026, for deretter å videreføre bruk av minimum 2 pst. av BNP på forsvarsutgifter. I 2024 vil regjeringen legge frem for Stortinget en ny langtidsplan for forsvarssektoren. Den alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen og behovet for et styrket forsvar gjør at vi trenger en langsiktig forpliktelse til å bygge opp forsvarsevnen. Regjeringen er opptatt av at den nye langtidsplanen skal styrke vår sikkerhet, beredskap og forsvarsevne, utover det gjeldende langtidsplan legger opp til. Bred politisk enighet om en slik styrking vil bidra til forutsigbarhet om den videre utviklingen av Forsvaret.

En kommende langtidsplan for forsvarssektoren vil måtte avklare hvordan Forsvaret best bør dimensjoneres for å møte trusselbildet. Konsekvensen av endringene i utfordringsbildet er i økende grad et spørsmål om Forsvarets evne til å verne om vår nasjonale handlefrihet, våre interesser og mulighet til å ivareta innflytelse, spesielt i våre nærområder. Dette innebærer å vurdere alle delene av den nasjonale forsvarsevnen og evnen til mottak og samvirke med allierte allerede i fredstid, herunder økt samarbeid med Finland og Sverige. Samlet sett innebærer dette et behov for styrket tilstedeværelse med relevant evne i fred, og styrket beredskap for krise og krig. En helt nødvendig styrking av forsvarsevnen vil bety krevende prioriteringer og det er derfor avgjørende at vi vurderer hvilket ambisjonsnivå som er det riktige for den videre utviklingen av forsvarssektoren, og at vi etablerer en mer konkret økonomisk opptrappingsplan i lys av dette.

Den alvorlige sikkerhetssituasjonen og behovet for en ytterligere styrking av norsk forsvarsevne og beredskap reiser utfordringer og problemstillinger av en grunnleggende nasjonal betydning. I møte med disse utfordringene vil vi være tjent med en bred politisk

enighet om løsningene. Regjeringen vil derfor komme tilbake til Stortinget med en nærmere vurdering av hvordan dialogen om kommende langtidsplan kan gjennomføres.

Med hilsen

Bjørn Arild Gram

